

Tit lögdu lunnar undir heimastýri

- til gagns fyri okkum, sigur Marianne Jensen, landsstýriskvinna í Grønlandi, sum hevur vitjað starvsfelagan Maritu Petersen, landsstýriskvinnu

Marianne Jensen, landsstýriskvinna í mentamáli í Grønlandi, var millum norrønu samstarvsráðharrarnir, sum hildu fund í Føroyum í vikuskiftinum.

Umframt hetta vóru øðrindi hennara at vitja starvsfelaga sín Maritu Petersen í Landsstýrinum.

Hittust í Oslo

Landsstýriskvinnurnar úr Føroyum og Grønlandi hittust á fundi í Noregi í fjór. Felags fyri tær báðar er, at tær hava somu mál at umsita og eisini hava verið landsstýriskvinnur eins leingi.

Marianne Jensen: - Marita Petersen bjóðaði mær at kom til Føroyar at vitja. Vit báðar høvdu so nógv felags mál at tosa um, og kanska okkurt at samstarva um - ella royndir sum vit kundu sagt hvørjari aðrari frá.

Nú høvi var til tess, kom eg til Føroyar tveir dagar áðrenn norrøna samstarvsfundurin skuldi vera, her eg havi verið gestur hjá Maritu Petersen.

Tað hevur verið ógvuliga áhugavert og sera væl fyriskipað skrá, har eg havi tosa við leiðarar á ymsu stovnunum, sum hava við mentamáli at gera.

Umframt ríkisfelagsskapin..

- Hóast m.a. fjarstøðan er størri hjá okkum, so havi eg varhugan av, at okkara arbeidsski í Føroyum og Grønlandi hava nógv til felags - umframt sjálvandi at vit hava ríkisfelagsskapin og heimastýri felags.

Okkara heimastýri er nú 12 ára gamalt, og hóast tit hava verið stjólvstøðugur partur í ríkisfelagsskapinum í longri tíðarskeið, so hava vit í Grønlandi nýtt gott av tykkara úrslitum, og hava eisini av hesum, fingið meira av skafti. Tykkara royndir eru komnar okkum til góða.

1. Januar 1993 yvirtækur heimastýrið í Grønlandi heilsuverkið, og er sostatt komið á mál við

teimum ætlanum, sum vóru gjørdar við heimastýrinum.

- Vit eru tó farin undir orðaskifti um at yvirtaka meira, eitt nú lögregluna og partar av lógarmálum.

Bert opin fangahús

Trupulleikar í lötuni eru, at vit hava sonevnd opin fangahús, sum eru í ógvuliga ringum standi. Tey verða ikki viðlíka-hildin, og í seinastuni hava viðurskiftini verið so vánalig, at fangi er deyður í fangahúsinum.

- Tí hava vit umhuga, um tað ikki ver gagnligari, um vit yvirtøku lögregluna, eisini tí okkara reglur fyri revsing ikki líkjast teimum donsku. Í Grønlandi hava vit egnu kriminallóg, sum meira vil resosialisera enn revsa fangar.

Grønland hevur ikki sjálvstøðugt bispadømi,

t.v.s. at tey hava varabisp. Prestar eru sostatt stats-tænastumenn. Í lötuni verður umhugað at seta prestarnar sum tæanstumenn undir Heimastýrinum. Umframt hetta er kirkjan grønlandsk á tann hátt, at tað er heimastýrið sum byggir og viðlíka-heldur, og kommunurnar umsita raksturinn.

Ónøgd við upphæddina

Onnur áhugaver vitjan var í Útvarpi og Sjónvarpi Føroya:

- Hóast vit hava sama fólkatal, so eru umstøðurnar meira umfevnandi í Grønlandi, av tí at landið er so stórt. Hetta hevur givið okkum høvuðsbrýggj, tí hesir stovnar eru so kostnaðarmiklir.

Í Grønlandi er ónøgdin innan útvarp og sjónvarp stór í umsitingini, tí teir

halda seg fáa ov litla upphædd at arbeida við.

Vit hava felags útvarp og sjónvarp, sum tilsamans kostar 60 mió. krónur á fíggjarlógini. Tí var tað áhugavert at fáa upplýst, hvussu tit arbeida í Føroyum á hesum øki.

- Grønlandingar gjalda ikki útvarp og sjónvarps-gjald, men fyri tveimum árum síðan var samtykt at loyva lýsingar í fjølmiðlunum, tó bert í steðginum millum sendingarnar.

Ein partur av vitjanini í fjølmiðlunum var eisini at fáa samstarv í lag. Her búgva nógvir grønlandingar, men teir fáa ikki stórvegis upplýsing og tíðindi úr Grønlandi. Her kemur kanska eisini gagnligt úrslit burður, sum eisini kann koma føroyingum til góða.

- Okkara viðurskifti viðvíkjandi gjaldarháttum av ymsum slag eru eisini

Marianne Jensen: - Hóast umstøðurnar hjá okkum í Grønlandi og hjá tykkum her á landi eru ólíkar, so kennist tað sum hava vit nógv felags mál at tosa um kortini.

øðrvísi. Hjá okkum verður tað mesta goldið yvir skattin, og í minst møguligan mun tilkið beinleiðis frá fólki.

Almenna bygging

Vit byggja 80% fyri almannan pening, t.v.s. at heimastýrið letur byggja og leigar til fólk. Hetta hevur vansar við sær, eitt nú at fólk ikki eru so áhugað at viðlíkahalda í-búðirnar.

Nú er í umbúna at finna nýggjar leiðir at fíggja bygging, eitt nú at stovna lutafeløg, sum skipa fyri og selja viðari.

- Eg eri hugtikin av randarhús byggingini hjá tykkum, og haldi, at hetta var eitt hugskot, sum er vert at arbeida viðari við í Grønlandi.

Undirvísingarókið hoyrir eisini til málini hjá grønlandsku landsstýriskvinnuni. Í hesum sambandi vitjaði hon á Fróðskaparsetrinum:

- Vit hava tað felags, at Føroyar og Grønland eru avbyrgd samfeløg, men sum noyðast at hava innlit í, hvat fyriferst í øðrum londum.

- Vit vilja skipa fyri útbúgvingum, sum lutvist kunnu fáast heima, men eisini er umráðandi at tey ungu fara út og siggja, hvussu viðurskiftini og útbúgvingar fara fram aðrastaðni.

Í Grønlandi er blaðmannaskúli, læraraskúli og handilsskúli. Hægri lærustovnur fyri mál og men-

tan, umsiting og teologi. Í lötuni er eingin prestaskúli, av tí at eingin hevur søkt hesa útbúgving.

27 prestar virka í Grønlandi, og av hesum eru bert trýggir danir.

- Vit hava tó trupulleikar, sigur Marianne Jensen, av tí at nógvir prestar nú eru so gamlir, at teir noyðast at fara frá.

Tí hava vit gjørt eina serútbúgving fyri at fáa nýggjar prestar. Hesir eru 11 í tali og verða lidnir til heystar. Henda skipan hevur riggað væl, men neyðugt er at fáa teologi útbúgvingina at virka aftur.

Biðin um at verða landsstýriskvinna

Marianne Jensen varð upprunaliga uppstillað fyri Siututflokkinn til kommunuval í Jacobshavn í 1989. Hon varð vald og fekk uppgávuna sum borgarstjóri har í tvey ár. Hon er 43 ára gomul, útbúgvin fólkaskúllærari, gift og eigur trý børn.

Marianne Jensen: - Eg eri ikki fólkavald í núverandi starvinum, men varð biðin um at koma upp í Landsstýrið, har eg fekk mentamáli og granskning at umsita, og her havi eg nú verið í tvey ár.

Siututflokkurin samstarvði við SF í Fólkatinginum áður, men hevur

Marianne Jensen, landsstýriskvinna í Grønlandi hevur vitjað Maritu Petersen, landsstýriskvinnu. Hóast tær umsita álvarsomu menta- og skúlamálini, so hava tær eisini stundir at skemta meðan myndamaðurin arbeidir